

TeenBookTo

ІГОР КУРУС

ЗНАЙТИ АТЛАНТИДУ
ПРАДАВНІЙ КОД

Харків
«Фоліо»
2024

I

Темніло... Вони сиділи на березі озерця, яке час від часу нагадувало про себе жаб'ячим кваканням. Колись молоді люди тут часто ловили рибу і розважалися. На вечір почистивши улов та зваривши юшку, вони сідали біля багаття. Тарас зазвичай виймав гітару і починав бринькати. За якийсь час він затягував щось блатне, та швидко замовкав, бо майже вся компанія осудливо дивилася в його бік. «Ніч яка місячна, зоряна, ясна...» — найбільше їм подобалася. Здавалося, що навіть жаб'яча тріскотня замовкала і всі ставкові мешканці вслухалися в музику...

...Юля підняла голову і подивилася в небо. Як колись... Її наче якась сила змусила глянути в небо. Колись ця пісня також спонукала молодих людей подивитися увись... Дівчина заплющила очі. Там, на темно-синьому куполі неба, розкинулося безліч зірочок різних розмірів та кольорів. І хоча вона чула цю пісню не раз, тепер знайома мелодія з минулого звучала для неї по-особливому.

Юля перевела погляд на місяць, який повільно піднімався із за горизонту й починав царювати серед зірок... Вона довго вдивлялася в нього. Місяць був, наче великий щит у небі. Згодом його диск повністю відкрився дівчині, й на воді замерехтіла місячна доріжка. Водяне мереживо вело нічне небесне світило прямо до Юлі. Вона поглянула на золотисте плесо, яке миготіло відлисками води. Місячна доріжка перетворилася у широченний шлях, який звивався кудись дуже далеко... Зазвучала інша пісня, та Юля намагалася зрозуміти, яке диво ця місячна доріжка. Начебто нічого особливого — звичайний відблиск світла від води. Та якщо вди-

витися, то ця вузька смужка стає ширшою, глибшою і довшою, ніж Чумацький Шлях у небі...

II

Вечоріло. Дівчина намагалася очима знайти відомі їй сузір'я, які, наче пазли, з'являлися на небосхилі. Ось Мала і Велика Ведмедиці, ось Великий Хрест... Юлі чомусь захотілося знайти усі сім зірок сузір'я Плеяд, яких ще називають Стожари...

— Юлю, ходімо додому, — почувла вона голос хлопця, який легко взяв її за плече. — Повітряна тривога уже давно скінчилася, та й стає прохолодніше, — продовжив він, коли дівчина розплющила очі. Відколи російські окупанти почали обстрілювати Київ ракетами, молодь намагалася під час повітряних тривог серед дня виїхати з міста: то в ліс по гриби, то на ставок. Тут було безпечніше і спокійніше, ніж у місті.

Юля повільно піднялася і знову глянула на небо, яке жило своїм життям.

— Тут, на землі, все міняється, — подумала вона, — а останнім часом, навіть здається, абсолютно незмінні речі стали зовсім іншими...

— Про що ти мріяла? — запитав хлопець.

— Про мир, — автоматично відповіла дівчина.

Цього року в Україні усі мріють про мир після Перемоги.

— А якщо чесно? — не вгамовувався він.

— Якщо чесно, — з сумом продовжила Юля, — то згадала, як колись, до війни, ми приїздили сюди з друзями і весело проводили час під звуки гітар і квакання жаб.

— Так, — погодився молодий чоловік, — часто хочеться повернутися в минуле, щоб не бачити усієї цієї розрухи і смертей, що принесла нам війна.

— Так хотілося розгледіти усі зірки сузір'я Плеяди, — тихо промовила дівчина.

Дмитро подивився на дівчину і взяв її за руку...

III

Юля з Дмитром познайомилися недавно. Під час однієї з повітряних тривоги, яка пролунала в Києві, дівчина спустилася в метро на станцію «Золоті ворота». Там уже було багато киян, і вона спробувала пробратися до якоїсь стіни, щоб можна було перечекати небезпеку. Вона не любила перебувати серед натовпу, тож завжди шукала можливості стати десь скраю. Дівчина потроху просувалася до стінки. Невдовзі Юля притиснулася до масивної кам'яної опори, яка тримала на собі арку столичної підземки. Сперлася в колону спиною.

Згодом дівчина помітила, що на неї хтось уважно дивиться. Юля повільно оглянула людей, які її оточили, й не знайшла очей, які б стежили за нею. Усі присутні були зайняті своїми смартфонами, з яких намагалися дізнатися, що відбувається там, нагорі, в місті. Дівчина підняла голову трохи вище і вдалині побачила очі, які прикипіли до неї. Це був погляд з протилежної частини арки. На неї «дивився» намальований лик. То був чоловік із козацькими вусами.

Юля почала вивчати зображення. — Хто б це міг бути? — про себе думала вона. З вусами, але без оселедця, — значить, не козак, — подумки розгадувала загадку. — В руках тримає якусь споруду... Так усе уважніше й уважніше придивлялася дівчина...

Несподівано між нею і цим некозаком вигулькнула якась інша фігура, що перекрила їй огляд. Дівчині захотілося відштовхнути непрошеного гостя, та вона згадала, що перебуває в метро, і тут так буває. Юля важко і розпачливо видихнула. Їй здалося, буцім щойно хтось забрав у неї давнього знайомого, якого вона не бачила дуже давно й хотіла поспілкуватися з ним. Її зацікавила та фреска навпроти...

За хвилю фігура, що перекрила дівчині огляд, повернулася й заговорила з нею:

— Вибачте, мабуть, я невдало став? — промовив молодий чоловік.

— Та ні, все ок, — спробувала вдати байдужість дівчина.

Вона заметушилася, розуміючи, що її розпач був таким помітним, що хлопець навіть потилицею це відчув.

— Ще раз вибачте, — знову заговорив чоловік. — Я дуже не люблю стояти до людей спиною, — далі промовив він, — можна, я якось так біля Вас пристосуюся?

— Так, звісно, — відповіла Юля й трохи посунулася вбік.

Молодий чоловік акуратно проштовхнувся між Юлею й бабусею, яка стояла поруч, опершись на кам'яну колону, й поставив наплічник перед собою.

За якусь мить дівчина згадала про іншого чоловіка, що виднівся вдалині й не спускав із неї очей. Юля побачила, що з боку голови у нього є якісь літери, й вона почала їх читати: — Петро Милоніг, — по складах тихо проговорила дівчина. — Цікаво, хто це? — подумала про себе і швидко дістала свій смартфон. Вона набрала запит з цим іменем і невдовзі побачила подібну картинку на моніторі: «Петро Милоніг — руський зодчий. У 1199 році звів кам'яну підпірну стіну для захисту Михайлівської церкви Видубицького монастиря...».

— О, Ви цікавитесь фресками? — раптом запитав її молодий чоловік, який ще кілька хвилин тому з'явився біля неї й перекрив їй огляд цього милого зображення.

— Так..., ні, я випадково побачила цей лик перед собою, тож вирішила дізнатися, хто це..., — сама не знаючи чому, відповіла Юля незнайомцю.

— Станція «Золоті ворота» — напрочуд цікава локація для вивчення історії Русі, київських фресок і, хай як це дивно, історії створення київського метро... Мене звати Дмитро, — раптом незнайомець простягнув їй свою руку.

— Юля, — відповіла дівчина й подала свою.

— Я цікавлюся періодом Київської Русі й можу Вам організувати цікаву екскурсію станцією «Золоті ворота», — несподівано запропонував новий знайомий... — Правда, не зараз, — якось кумедно уточнив він і обвів поглядом людей, які заповнили довколишній простір.

Дівчина несподівано для себе кивнула головою.

— Але поки можу дещо цікаве розповісти без екскурсії, — раптом змінив хлопець свої сумніви...

Він довго розповідав дівчині про часи Русі і станцію метро «Золоті ворота». Вони навіть не помітили, як у фое станції метрополітену стало менше людей. Дмитро був цікавим оповідачем. І хоча період Русі дівчину майже не цікавив, вона слухала хлопця із захопленням.

IV

Повітряна тривога у місті закінчилася, й люди розійшлися у своїх справах: хтось поїхав на іншу станцію метрополітену, а хтось піднявся на свіже повітря.

Обоє молодих людей повільно підійшли до крайньої колони перед виходом на ескалатор. З арки на них дивився Архангел Михаїл з мечем і щитом.

— Ось, дивіться, — раптом загадково промовив Дмитро, — біля Михаїла зображені дивні міфічні створіння.

Дівчина уважніше придивилася. Справді, по обидва боки у кругах були зображені дивні птахи, голови яких нагадували радше драконячі, ніж пташині. Хлопець зауважив, що ці крилаті сотворіння різні: якщо у правого птаха є борода, то лівий — посміхається.

— Певно, це стилізований василіск¹, — невпевнено промовив хлопець.

— А може, райські пташки? — розглядаючи зображення, раптом запитала дівчина.

— Думаю, що ні, — згодом відповів Дмитро.

— Архангела Михаїла завжди зображують із демонами, зміями і драконами, яких він убиває...

— Але ж тут Архангел стоїть на орнаменті..., — перебила хлопця дівчина.

---

¹ *Василіск* — міфічна тварина, що мала лапи птиці або лева, тулуб змії і голову з рогами.

— Так, утім зауважте, що на щиті Архангела зображено коло зі стилізованим плетеним хрестом, який нагадує круги, котрі наче сковують міфічні сотворіння по боках.

Вони ще довго сперечалися, які істоти зображені біля Архангела Михаїла, поки не піднялися на поверхню й вийшли в місто.

— Давайте прогуляємся містом, — раптом запропонував Дмитро.

Дівчина погодилася. І вони пішли столичними вулицями, насолоджуючись теплим вечором. Відтоді вони з Дмитром зустрічалися й проводили час разом.

V

... *П*оки Дмитро складав речі в автомобіль, дівчина продовжувала дивитися в небо. Вона не шукала там ні російські ракети, ні шахеди¹, які інколи пролітали над Києвом. Вона шукала знайомі сузір'я.

— Що ти так натхненно видивляєшся в небі? — тихо підійшовши, запитав Дмитро.

— Дивлюсь на зірки, — відповіла дівчина.

— Востаннє я так пильно вдивлявся в небо, коли після вторгнення московитів нам наказали на блокпості виявляти дрони, — засміявся хлопець.

Відколи почалося вторгнення окупаційних військ на територію України, мешканці міст і сіл часто вдивлялися в небо, щоб виявити ракету, або так звані дрони, які несли смерть у їхні домівки.

Та Юля дивилася в небо по-іншому. Вона хотіла побачити космос.

— Годі, ходімо, — заохочував дівчину хлопець, — може, встигнемо ще на вечірку.

---

¹ *Shahed* — іранський дрон-камікадзе, який уперше використала росія для повітряних атак по містах України під час російсько-української війни 2022 року.

VI

... Цей вечір не був схожий на інші. Друзі жартували і сміялися. Кожен другий радів, що їм пощастило, бо сьогодні не було ні відімкнень електроенергії, ні повітряних тривог, як це траплялося раніше. Компанія могла далі спілкуватися в барі й насолоджуватися розмовами, яких так бракувало останнім часом. Спершу ковід¹, а потім війна, радикально змінили життя більшості людей. Усі стали менше спілкувати наживо. Інколи здавалося, що мешканці великих міст уже звикли до такого дистанційного життя. Та особисте спілкування — це зовсім інше. Це розкіш, яку не помічаєш у мирний час.

Війна завжди була присутня за столом. Хтось розповідав, як він утікав на Захід, а хтось, як записувався до Тероборони, чи відстояв чергу у військкомат. Кому не було що згадати, розповідав почуті історії, або переповідав спогади друзів і близьких, які воювали на фронті. Якоїсь миті Володимир, чоловік Юлиної подружки, басом запитав: то як правильно називати тих клятих окупантів? Орками і кацапами, кажуть, не треба, бо тоді втрачається ідентифікація з росією. Москалями — також, бо образливо для колись захопленого ординцями племені мокша, рускімі і руснею — не хочеться, бо тоді ми визнаємо їхнє право на Русь. Як їх правильно називати? Хто знає, га? — кидав очима у різні кутки столу Володимир.

За столом притихли. Хтось перешіптувався, а хтось намагався упівголоса запропонувати свою версію.

— Московити! — врешті хтось вигукнув за столом. Це буде правильно з історичної позиції, й не розмиватиметься їхня ідентифікація з московською владою.

Дискусія набрала нової сили, і за столом знову загуло... Хтось заглибився в історію, хтось вказував на спорідненість різних народів, мов, культур...

---

¹ COVID-19 — коронавірусна хвороба, яка спричинила обмеження на пересування в усьому світі впродовж 2020–2022 років.